

УДК 373.5-028.7 (477) 2019/2020

Турянця Василь,
Турянця Вікторія

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: НОВАЦІЇ 2019/2020 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ ТА ПРАВОВІ НОРМИ

Автори проаналізували нові нормативно-правові документи, що з'явилися в період літніх канікул, розкрили їх суть та зацентрували увагу на запровадженні новацій у 2019/2020 навчальному році в новій середній освіті.

Ключові слова: нова українська школа, новації, нормативно-правові акти.

Постановка проблеми. Реформування освіти в Україні набуває все більш чітких рис на різних рівнях. Особливо це проявляється на рівні повної загальної середньої освіти, метою якої зазначено в ст.12 Закону України «Про освіту» є всебічний розвиток виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадської активності. Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, пов'язаної з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя з усвідомленням рівних прав і можливостей [1].

Аналіз досліджень і публікацій. Повна загальна середня освіта має три рівні (початкова освіта, базова середня освіта та профільна середня освіта), є обов'язковою і здобувається в інституційних або індивідуальних формах, визначених законодавством. Державна політика у сфері освіти та принципи освітньої діяльності (ст. ст.4, 5, 6 Закону України «Про освіту») спрямовані на задоволення потреб людини та суспільства. Освіта є державним пріоритетом, що забезпечує інноваційний, соціально-економічний і культурний розвиток суспільства, вона реформується за принципом рівних можливостей для всіх. Принципи освітньої діяльності (людиноцентризм, верховенство права, забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування, різноманітності освіти) спрямовані на реалізацію особою своїх прав і обов'язків. Держава створює умови і гарантує всім громадянам та іншим особам, які перебувають в Україні на законних підставах, право на безоплатне здобуття повної загальної середньої освіти відповідно до стандартів освіти та забезпечення підручниками.

За канікулярний період між завершеним 2018/2019 навчальним роком і початком нового 2019/2020 було прийнято низку нормативно-правових документів, положення яких реалізуються вже із 1 вересня 2019 року. Серед них такі: Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої

освіти [2], Положення про освітній округ та опорний заклад освіти, [3] Указ Президента України [4] та інші.

Мета дослідження – проаналізувати нові нормативно-правові документи, що з'явилися в канікулярний період 2019 року, розкрити їх суть та зацентувати увагу на новаціях 2019/2020 навчального року, що запроваджуються в повній загальній середній освіті.

Виклад основного матеріалу. Проблемою для багатьох батьків і дітей напередодні навчального року стала норма ст.15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»: прийом дітей до виховних, навчальних, оздоровчих та інших дитячих закладів проводиться за наявності відповідної довідки закладу охорони здоров'я, яка видається на підставі даних медогляду дитини, якщо відсутні медичні протипоказання для її перебування у школі, а також якщо їй проведено профілактичні щеплення згідно з календарем щеплень [5]. Якщо батьки відмовляються від вакцинації через якусь світоглядну позицію, то вони мають право обирати альтернативний спосіб навчання: дистанційну або індивідуальну форми. Нещепленим учням держава у будь-якому випадку надає доступ до шкільної освіти. При відсутності таких щеплень дитина не може відвідувати освітній заклад. Правда, як зазначають високопосадовці в МОН України, в разі відмови від щеплень через світоглядну позицію дитина зможе навчатися за індивідуальною чи дистанційною формою.

Наступною неоднозначною проблемою була і обов'язкова шкільна форма для учнів відповідно до Указу Президента України від 12 червня 1996 року № 417 «Про шкільну форму для учнів середніх закладів освіти» [6]. У червні 2019 року цей Указ був скасований нинішнім Президентом [4]. Вимога до обов'язковості форми відмінена. Натомість є тільки рекомендація щодо одягу: він має бути чистим, охайним, функціональним, зручним і доступним. Учні та їхні батьки самі вирішують щодо доцільності форми. Незважаючи на автономію закладу освіти, його керівництво не може обмежувати учнів у цьому напрямі. Про шкільний дрес-код мають дійти спільної згоди учні, батьки та вчителі.

Уже перші тижні нового навчального року показали: дітей критикують за одяг, а з батьків і далі збирають кошти на потреби класу. Факти засвідчують: географія таких свавільних дій широка [7]. Вчителі сварять учнів, телефонують батькам і з криком вимагають, щоб діти носили форму, бо інакше вони не будуть допущені до уроків. А якщо не подобаються правила – пропонують іти в іншу школу. Така свавільна позиція є протиправною, як і претензії до зовнішнього вигляду учнів від учителів. Щодо останнього положення, то його необхідно розглядати в таких аспектах:

- такі зауваження підпадають під норму жорсткого поводження з учнями;
- на суб'єкт освітнього процесу здійснюється психологічний тиск;
- повторюваність таких дій учителем підпадає під ознаку булінгу;
- зауваження, зроблені в класі в присутності всього колективу і на уроці – ознака відсутності у вчителя правових знань, педагогічної культури і

поваги до особистості та нерозуміння дидактичних вимог до освітнього процесу;

- заборона приходити в школу – грубе порушення прав дитини на безоплатну освіту;
- вимога до учня піти додому і переодягнутися – це свідоме нараження вчителем школяра на небезпеку під час шкільних занять, бо саме в цей період за учня несе відповідальність вчитель.

У всіх цих випадках учням і їхнім батькам необхідно звертатися в першу чергу до директора навчального закладу. Якщо не буде відповідної реакції, тоді у відділ чи департамент освіти міста, району, області. І далі по інстанціях: Міністерство освіти і науки, Державна служба якості освіти та освітній омбудсмен.

Ще одна новаційна грань навчального року полягає у запровадженні вивчення учнями фінансової грамотності. Програма, навчальний посібник та робочий зошит повністю враховують зміни у фінансовій галузі за останнє п'ятиріччя. Це ще одна з компетентностей, якою мають володіти випускники Нової української школи (НУШ). Даний курс, за оцінками експертів, не поступається найкращим курсам Європи і США.

Уряд України затвердив положення про освітній округ та опорний заклад освіти. До опорних шкіл відносяться ті, де є не менше 200 учнів, наявна сучасна матеріально-технічна і навчально-методична база та достатня кількість кваліфікованих педагогів. Ще одна умова – зручність розташування опорного закладу для підвезення дітей з інших населених пунктів. Саме навколо них і утворюються освітні округи: мережа закладів, що забезпечить різні аспекти освіти.

Із 1 вересня обов'язковими стали для учнів початкової освіти (1-4 класи) світловідбійні жилети, які мають носити учні в темну пору доби з метою їхньої безпеки. Цей обов'язковий атрибут надається учням безкоштовно. Таке рішення було ухвалене на всеукраїнській координаційній нараді з питань безпеки дорожнього руху [8]. З цього часу учні другого класу навчатимуться за програмою Нової Української школи, а в третьокласників стартує пілотний проєкт НУШ.

Гнучкий спосіб навчання, індивідуальна освітня траєкторія дають можливість сьогодні учням скористатися всіма видами індивідуальної форми навчання: сімейною (домашньою), екстернатом або педагогічним патронажем. Реалізація даних форм регулюється відповідним Положенням, затвердженим МОН України.

Положення визначає порядок здобуття повної загальної середньої освіти за інституційною формою, до якої належить очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна та мережева. Здобувачі освіти або їх батьки, опікуни, інші законні представники особистою заявою можуть вибирати одну із форм для отримання освіти відповідно до їх інтересів, здібностей, освітніх потреб, можливостей і досвіду. Учні розробляється індивідуальний план, де передбачається регулярна атестація та при потребі і консультація

вчителів. Оцінювання проводиться не рідше як чотири рази на рік. В залежності від результатів допускається і повторна перевірка. За умови погіршення успішності, школа рекомендує переведення на денну форму навчання.

Характерною особливістю цього Положення є можливість організації прискореного здобуття освіти, яке реалізується за рішенням педагогічної ради закладу освіти. Строк здобуття освіти визначається в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти. За необхідності він складає економічну різницю за графіком, затвердженим наказом керівника закладу освіти. Підсумкове оцінювання навальних досягнень здобувача освіти, який прискорено завершив здобуття повної загальної середньої освіти, та його атестація здійснюються на загальних підставах. Положення чітко визначає порядок здобуття освіти, механізм реалізації інституційної форми.

Висновки. Зміни, що мають відбутися у новому 2019/2020 навчальному році, базуються на прозорості, інноваційності, партнерстві учасників освітнього процесу. Вони покликані сформувати культуру якості освіти та освітньої діяльності у школах України. Однак, незважаючи на нормативно-правові акти, між вчителями, учнями та батьками у навчальних закладах точаться запеклі баталії щодо шкільного дрес-коду, збирання коштів на потреби класу тощо.

Нова українська школа – це кроки до нової освіти. Реформування української освіти в цілому – це шлях побудови суспільства освіченого загалу.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у створенні ефективної технології партнерства між учасниками освітнього процесу в контексті парадигми «Нова українська школа» .

Список використаних джерел

1. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 38–39, ст. 380.
2. Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 23 квітня 2019 року № 536. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0547-19>.
3. Про затвердження Положення про освітній округ та опорний заклад освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 19 червня 2019 р. № 532. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/532-2019-%D0%BF>.
4. Про визнання такими, що втратили чинність, деяких указів Президента України: Указ Президента України від 20 червня 2019 року № 418/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/418/2019>.
5. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 6 квітня 2000 року. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2000, № 29, ст.228.

6. Про шкільну форму для учнів середніх закладів освіти: Указ Президента України від 12 червня 1996 року. Указ втратив чинність на підставі Указу Президента № 418/2019 від 20 червня 2019 року.

7. Ковальська Олена. Стара мода в новій українській школі. *Експрес*, 2019, №37 (10207), від 12-19.09.

8. Департамент інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату Кабінету Міністрів України від 11 липня 2019 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/z-1-veresnya-uchni-1-4-klasiv-nositimut-specialni-svitlovidbivni-zhileti-abi-buti-pomitnimi-u-temnu-poru-dobi-volodimir-grojsman>.

Туряниця Василь, Туряниця Вікторія

НОВАЯ УКРАИНСКАЯ ШКОЛА: НОВАЦИИ 2019/2020 УЧЕБНОГО ГОДА И ПРАВОВЫЕ НОРМЫ

Авторы проанализировали новые нормативно-правовые документы, что появились в период летних каникул, раскрыли их суть и акцентировали внимание на внедрение новаций в 2019/2020 учебном году в новом среднем образовании.

Ключевые слова: *новая украинская школа, новации, нормативно-правовые акты.*

Turianytsia Vasil, Turianytsia Victoria

NEW UKRAINIAN SCHOOL: 2019/2020 ACADEMIC YEAR INNOVATIONS AND REGULATIONS

The authors analyzed the new regulatory documents that appeared during the summer holidays, revealed their essence and focused on the introduction of innovations in the 2019/2020 academic year in the new secondary education.

Keywords: *new Ukrainian school, innovations, regulatory acts.*